

דף מח.

עין משפט א.ב.ג. הרמב"ם הל' ביכורים פי"א ה"כ

מִי שֶׁלֹּא בִּכְרָה אֶשְׁתּוֹ וְיִלְדָה זָכָר וְנִקְבָּה וְאֵין יְדוּעַ אֵי
זֶה מֵהֶן יֵצֵא רֵאשׁוֹן אֵין כָּאֵן לִפְהֶן כָּלוּם. יִלְדָה שְׁנֵי
זָכָרִים אָף עַל פִּי שְׂאִיִן יְדוּעַ אֵי זֶה מֵהֶן הַבְּכוֹר נוֹתֵן

ד. כסף משנה: מי שלא בכרה אשתו וכו' עד פטור שהמע'ה. משנה שם (דף מ"ח): מת האב בין בתוך ל' בין אחר ל' יום וכו'. הטור כתב על זה ואינו נראה כן בגמרא אלא אם מת האב תוך ל' יום אפילו לא חלקו פטורים ואם מת לאחר ל' יום אפילו חלקו חייבים עכ"ל. ורבינו בפירוש המשנה כתב כדברי הטור וכאן חזר בו ולכן אעתיק לשון המשנה והגמרא ומשם יתבאר. תנן פרק יש בכור (דף מ"ח) מי שלא בכרה אשתו וילדה שני זכרים מת האב והבנים קיימים ר"מ אומר אם נתנו עד שלא חלקו נתנו ואם לאו פטורים רבי יהודה אומר נתחייבו הנכסים ובגמרא דמת האב אימת אילימא דמית לאחר ל' יום בהא אמר ר"מ כי חלקו פטורין והא אישתעבדו להו נכסיה אלא דמית בתוך ל' יום מ"ש כי חלקו דאזיל לגבי האי ומדחי ליה ואזיל לגבי האי ומדחי ליה כי לא חלקו נמי ליזיל לגבי האי ולדחייה וליזיל לגבי האי ולדחייה וכו' אלא אמר רבא לעולם שמת לאחר ל' יום [ואי דאיכא נכסי טובא הכי נמי דשקיל] והב"ע דליכא אלא ה' סלעים ודכ"ע אית להו דרב אסי דאמר האחין שחלקו מחצה יורשים ומחצה לקוחות ודכ"ע מלוה הכתובה בתורה לאו ככתובה בשטר דמ"א ודכ"ע אית להו דרב פפא דאמר מלוה ע"פ גובה מהיורשים ואינו גובה מהלקוחות והכא בחמש ולא חצי חמש קמיפלגי וכו' א"ה [רבי יהודה אומר] נתחייבו הנכסים נתחייב גברא מיבעי ליה ועוד תניא ר' יהודה אומר האחין שחלקו וכו' אלמא חמש ולא חצי חמש ס"ל אלא דכ"ע חמש ולא חצי חמש והכא בדרב אסי ורב פפא קא מיפלגי ואיכא דמתני לה אסיפא נתחייבו הנכסים אימת אילימא דמית לאחר ל' יום מכלל דר"מ סבר כי חלקו פטורים הא אישתעבדו להו נכסיה אלא בתוך ל' יום כי חלקו אמאי מחייב רבי יהודה ליזיל גבי האי ולדחייה ולגבי האי ולדחייה ואסיקנא כמו בלישנא קמא: והשתא כיון דאוקמה רבא במת לאחר ל' יום משמע דבמת בתוך ל' יום מודה רבי יהודה דפטורים משום דאזיל גבי האי ודחי ליה וכו' וזהו טעמו של רבינו בפירוש המשנה ושל הטור. וטעמו של רבינו כאן נראה שהוא מדחזינן ללישנא קמא כי מתמה אמית בתוך שלשים יום ואמר ליזיל גבי האי ולדחייה וכו' לא מתמה אלא אדר"מ ולא אדר' יהודה משמע דלר' יהודה דאמר נתחייבו הנכסים ניחא ליה דלא מצי כל חד לדחוייה משום דאע"ג דמית תוך שלשים יום כשהגיע יום ל' חל החיוב על הנכסים ואע"ג דלישנא בתרא מתמה אדרבי יהודה ואמר ליזיל לגבי האי ולדחייה וכו' פסק כלישנא קמא משום דמסתבר טעמיה:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

חֲמִשָּׁה סְלָעִים לְכֹהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם
פְּטוּר שֶׁהַמוֹצֵיא מִחֻבְרוֹ עָלָיו הִרְאָתָהּ. מֵת הָאֶב בֵּין בְּתוֹךְ
שְׁלֹשִׁים יוֹם בֵּין אַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. בֵּין שְׁלֹא חֲלָקוּ
הָאֲחִים בֵּין שְׁחָלְקוּ. יִנָּתֵן מִן הַנְּכָסִים חֲמִשָּׁה סְלָעִים
לְכֹהֵן שֶׁכָּבַר נִתְחַיְבוּ הַנְּכָסִים:

שו"ע יו"ד סימן ששה פעיף כה כו

כה. לב. אשתו ילדה זכר ונקבה ואין ידוע איזה מהם פטר רחם, אין כאן לכהן כלום ה.

ילדה שני זכרים אע"פ שאין ידוע איזה מהם הבכור נותן ה' סלעים לכהן, ואם מת אחד מהם בתוך ל' יום פטור דשמא הבכור מת.

כו. לג. מת האב קודם שפדאן בין מת בתוך ל' בין לאחר ל' והבנים קיימים נותנים בין שניהם ה' סלעים ז, אפי' חלקו כבר הנכסים.

שו"ע חו"מ סימן מט פעיף י עין משפט ד.

א. שני יוסף בן שמעון שלוח אחד מהם מאחר, ונמצא לאחד מהם שדה שקנה מיוסף בן שמעון השני, או שהיו שותפים בו, אין המלוה יכול לטרוף השדה ולומר: אם לך הלוייתי, מוטב, ואם לחברך הלוייתי, כיון שאין לחבירך בני חורין הרי לקחת שעבודי; וכן כשהם שותפים לא יוכל לגבות החצי ממה נפשך, לפי שאין נכסי בעל חוב משועבדים אלא מטעם ערב, והערב אינו משתעבד אלא במקום שיוכל לתבוע מהלוה

ה. ממשנה בכורות דף מ"ח ע"ב דהמע"ה.

ו. שהרי ממ"נ אחד מהם בכור.

ז. ודעת הטור דאם מת בתוך ל' אפי' לא חלקו הנכסים פטורים, וכן דעת הרמב"ם ותימה שהרמ"א השמיט דעה זו. ש"ך ס"ק ל'.

עצמו, וכיון שאינו יכול לתבוע מהלוח עצמו, אינו יכול לגבות מנכסיו; נמצא שהערב לשני יוסף בן שמעון, בין לשני מלוים בין למלוח אחד, כשם שאינו יכול לתבוע מהן, כך אינו יכול לתבוע מהערב.

עין משפט ה.ו. הרמב"ם הל' מלוה ולוה פכ"ה ה"ג

הַמְלוּהָ אֶת חֵבְרוֹ עַל יְדֵי עֶרְבֵי אֶף עַל פִּי שְׁהָעֶרֶב מִשְׁתַּעֲבָד לַמְלוּהָ לֹא יִתְבַּע אֶת הָעֶרֶב תְּחִלָּה אֲלֵא תּוֹבֵעַ אֶת הַלּוֹהָ תְּחִלָּה. אִם לֹא נָתַן לוֹ חוֹזֵר אֲצֵל הָעֶרֶב וְנִפְרָע מִמֶּנּוּ. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים בְּשֵׁאִין נְכָסִים לַלוֹהָ. אֲבָל אִם יֵשׁ נְכָסִים לַלוֹהָ לֹא יִפְרָע מִן הָעֶרֶב כָּלֵל אֲלֵא מִן הַלּוֹהָ. הִיָּה הַלּוֹהָ אֵלֶם וְאִין בֵּית דִּין יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִיָּדוֹ אוֹ שְׁלֵא בָּא לְדִין הָרִי זֶה נִפְרָע מִן הָעֶרֶב תְּחִלָּה וְאַחַר כֵּן יַעֲשֶׂה הָעֶרֶב דִּין עִם הַלּוֹהָ אִם יְכוֹל לְהוֹצִיא מִיָּדוֹ יוֹצִיא אוֹ יִשְׁמְתוּהוּ בֵּית דִּין עַד שְׂיִתֵּן לוֹ:

שו"ע חו"מ סימן קכט סעיף ח

י. המלוה את חבירו ע"י ערב אע"פ שהערב משתעבד למלוה, לא יתבע את הערב תחילה ^ח ואפי' אין ללוה אלא זיבורית ^ט, ואפי' אין ללוה נכסים ידועים כגון קרקעות ולערב יש נכסים ידועים לא יגבה מהערב תחילה אלא צריך לחזור אולי ללוה יש מטלטלין.

ה. רמב"ם פכ"ה ממלוה הלכה ג'. והיא ממשנה וברייתא בבתרא קע"ג ע"ב. וכתב במשרים דיין שטעה והוריד המלוה לנכסי ערב קודם שתבע להלוה מסלקין אותו מאותם נכסים, כן מוכח מבתרא קע"ד ע"א. סמ"ע ס"ק כ"ב.
ט. כ"כ בעל התרומות בשער ל"ה מפ' חזקת דף מ"ז, דדוקא בערב קבלן אפי' יש ללוה ארעא טובה גובה מהערב אם רוצה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

אמר הלוח פרעתיך אם זה מלוה ע"פ נשבע הלוח היסת ונפטר הוא והערב, ואפי' הלוח גוי ב ואמר שפרע נפטר הערב.

אמר הלוח לא לויתי מעולם חייב הערב לפרוע ל.

מי ששאל חפץ מחבירו ואמר לו אם לא אחזירנו אליך לזמן פלוני אתן לך דמים כך וכך, והעמיד לו ערב על הדמים, אע"פ שלגבי השואל הוא אסמכתא ופטור מהדמים גם בעבר הזמן, מ"מ הערב חייב לשלם מ.

מכר הלוח קרקע והמלוה חתם עד על שטר המכירה, נפטר הערב, שהמלוה הפסיד לעצמו, אבל בערב קבלן בכה"ג חייב הערב לפרוע.

י. אבל ערב קבלן אינו נפטר בהיסת כמ"ש הרמ"א בסעיף ט"ו. ושם בסעיף ט"ז שאם הערב קבלן טען שמא פרע הלוח שהדין עמו, שם שאני שהיה לו שטר וטוען שאבדו, כ"כ הסמ"ע ס"ק כ"ג.

כ. ב"י בשם בעל התרומות שער ל"ה ח"א.

ל. והיינו שהערב מודה שלוח משום כך חייב שאז אין ספק שמא פרעו שכל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי. סמ"ע ס"ק כ"ד.

ובפעמוני זה כתב שהערב יכול לכוף למלוה שיתבע הלוח להשביעו היסת כדין כל כופר, ואם נשבע ולא פרע יחזור על הערב.

מ. מתשובת הרשב"א ח"א סי' אלף נ'. וכתב הרשב"א אף שאמרו אין נפרעין מהערב תחילה, אלמא אין הערב משתעבד בליכא לוח, לא היא דכל שהלוח התחייב אין נפרעין מהערב תחילה אבל זה הרי חייב עצמו במה שלא חייב השואל. והש"ך כתב דלענין מעשה אין להוציא מהערב אלא א"כ קנו מידו אפי' נתערב בשעת שאלת החפץ ע"ש.

ובביאורים ס"ק ח' כתב דהערב חייב רק בקנו מידו בבי"ד חשוב מהערב. ואף שכל ערבות דעלמא היא אסמכתא ילפינן מקרא דמשתעבד בההיא הנאה דמיהמניה. והט"ז כתב שהערב כאן נהיה ערב על הדמים ולא על החזרת החפץ וע"כ לא הוי אסמכתא לגבי הערב. ועיין בסי' קל"א סעיף י"ב.

ובספר פעמוני זה כתב שלדעת מר"ן בסי' קל"א סעיף י"ב אין הערב חייב דאסמכתא גם לגבי ערב ע"ש וא"כ מר"ן פליג על דין זה של הרמ"א.

נ. תשובת הרשב"א ח"א סי' תתצ"ב. וכתב הסמ"ע בס"ק כ"ז דלא דק במה שכתב הרמ"א והמלוה חתם עד, שבהרשב"א לא כתב כן אלא והמלוה הסכים על המכירה ובזה ניחא מה שכתב המחבר בסי' קי"א סעיף י"ז דלא הפסיד זכותו במה שחתם עצמו כעד שיכול לומר לו השני נוח לי יותר.

והט"ז כתב שדברי הרמ"א נכונים וכאן אין המלוה טוען שהשני נוח לי יותר.

דף מח:

עין משפט א

הרמב"ם הל' מלוה ולוה פי"א ה"ו

אין ההלוואה שעל פה נגבית מן היורשין אלא באחד משלשה דברים אלו. כשחיב מודה בה וצוה בחלוו שיש לפלוני עליו חוב עדין. או שהיתה ההלוואה לזמן ולא הגיע זמן לפרעה ונזקה היא שאין אדם פורע בתוך זמנו. או שנדוהו עד שיתן ומת בנדויו. כל אלו גובין מן היורשין בלא שבועה. אבל אם באו עדים שהיה חיב לזה מנה או בפנינו הלוהו אינו גובה מן היורש כלום שפא פרעו שהמלוה את חברו בעדים אין צריך לפרעו בעדים. וכן אם מוציא כתב יד אביהן שהוא חיב לו אינו גובה בו כלום כמו שבארנו:

שו"ע חו"מ סימן קז פעיף א

א. מצוה על היורשים לפרוע חוב אביהם, וכופין אותם בכך כמו שכופין את אביהם^ס. ומדינא דגמ' אין כופין אותם אלא בהניח קרקעות ולא מטלטלין, אבל אחרי תקנת הגאונים^ע כופין אותם גם

ס. רמב"ם פי"א מהלכות מלוה הלכה ח' מכתובות צ"א ע"ב מקטינא דארעא, ושם פ"ו ע"א וכמש"כ בתוס' שם ד"ה פריעת בע"ח מצוה וכ"כ הרא"ש שם.

ע. כ"כ הרא"ש בפ"ק דבב"ק סי' י"ט וכ"כ הר"ן בשם ר"ח, ורשב"א בתשובה ח"א סי' תתקי"ד. ובתשובת הריב"ש סי' שצ"ב.

וכתב הש"ך בס"ק א' דאם נתנו או מכרו הלוה או היתומים המטלטלין שירשו אין גובין מהם בע"ח גם מדינא דגמ' דמתנה כלקוחות, ואין קדימה במטלטלין כמבואר בסי' ק"ד סעיף ג' וכמ"ש הרא"ש בקידושין בפ' האומר פ"ג סי' י"ד. ובסעיף ג' בשו"ע איירי בקרקעות שאפי' מכרם היורש גובה מהם הבע"ח.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בהניח מטלטלין ואפי' במלוה ע"פ, ואפי' קנאם אביהם אחר שלוה ולא כתב דאיקני, שהיורש במקום אביו עומד.

א. ב. כופין את היתומים לפרוע חוב אביהם גם ממלוה שהיתה לאביהם ביד אחרים בין גבו ^ב קרקע בין גבו מעות.

אם ירשו קרקע ומטלטלין, והיורשים רוצים להגבות קרקע והמלוה רוצה מטלטלין, שומעין ליורשים, ^ז אם לא שכתב לו מפורש בשטר שיכול לגבות ממטלטלין בין בחייו בין במותו.

א. ג. אם לא ירשו כלום מאביהם, אין חייבים לפרוע חוב אביהם מנכסיהם ואפי' מצוה ^ק אין בכך.

ירש קצת נכסים אין צריך לפרוע אלא ממה שירש ^י. ואם אמר איני יורש ואיני משלם יבואר בסי' רע"ח אם שומעין לו.

שו"ע חו"מ סימן קח סעיף א

א. מלוה ע"פ אינה נגבית מיורשים אלא באחד משלושה דרכים ^ש. א.

פ. כתב הסמ"ע בס"ק ה' דה"ה לא גבו רק הניח שטרי חוב על לווין שלו, הבע"ח מוציא מהיורשים השטרי חוב וגובה מהן, דשטרות נחשבין כמטלטלין. וכתב הש"ך דה"ה שהבעל חוב יכול להוציא מדר' נתן מבעל חוב של בעל חוב שלו גם מטלטלי דיתמי.

וכתב בביאורים ס"ק ב' דכתובה אינה גובה ממלוה שחייב היורש בעצמו למוריש.

צ. דלא תיקנו להכריחם ממטלטלי, אלא כשאין להם קרקע, אבל כשיש להם קרקע דינו במקומו עומד שהמטלטלין שלהם שירשו אינם משועבדים לבעל חוב. טור.

וכתב הש"ך בס"ק ד' דאפי' תפס מטלטלין לא מהני כשרוצים היתומים ליתן לבע"ח קרקע. וכתב דכן מוכח מבעל התרומות ודלא כהב"ח בסי' ק"ה סעיף ד' ע"ש.

ק. כן דעת הרמב"ם בפ"א הלכה ח', וכ"כ רוב הפוסקים.

ר. מריב"ש סי' תע"ח.

ש. רמב"ם פ"א ממלוה הלכה ו', מבתרא קע"ד ע"ב מעובדא דערבא, דכל מקום שיש לחוש לפרעון אין גובין מהיתומים, וטוענים ליתומים מה דמצי אביהם לטעון, ופשוט

הוא.

כשהחייב מודה בה וציוה ה' בחוליו שיש לפלוני חוב עליו עדיין. ב.
שהיתה הלואה לזמן ועדיין לא הגיע הזמן א'. ג. נדוהו עד שיתן ומת
בנידויו ב. בכל אלו גובין מהיורשים בלא שבועה. אבל באו עדים שהיה
אביהם חייב לזה מנה אינו גובה מהיורשים כלום ב דשמא פרעו.

מיהו אם טענו ד היורשים נגד העדים דאביהם לא לזה מעולם הרי כאילו
אמרו לא נפרע החוב וחייבים לשלם.

א. ב. הוציא המלוה על היורשים כתב יד ה' אביהם שהוא חייב לו, אינו
גובה כלום דשמא פרעו.

א. ג. מת המלוה ובאו יורשיו לגבות מיורשי הלוה, אם זה באחד מהדרכים
שמלוה ע"פ נגבית מהם, הרי גובים מהם בלא שבועה, אע"פ שמת

ת. ואין חוששין דשלא להשביע את בניו אמר כן כ"כ הסמ"ע, והשיג עליו הש"ך בס"ק
א' דגימגום הוא זה שהרי גם בהודה בחוליו יכול לטעון שלא להשביע כמו שנתבאר
בסי' פ"א סעיף י"ד, אלא כאן מיירי כגון שאינו יכול לטעון כן. ועיין במבי"ט ח"א סי'
שמ"ה.

א. מבתרא דף ה' ע"ב כר"ל, וחזקה דאין אדם פורע תוך זמנו, ונפרע בחזקה זו גם
מיתומים קטנים, כמבואר בסי' ע"ח סעיף א' סמ"ע ס"ק ג'.

ב. נתבאר שם בגט פשוט דף קע"ד ע"ב.

ג. דהמלוה בעדים א"צ לפורעו בעדים. סמ"ע ס"ק ד'. וכמבואר בסי' ע' סעיף א'. ואנו
טוענים להם, ואפי' מה שאביהם היה נאמן רק במיגו ג"כ טוענים להו כ"כ הש"ך בסי'
ס"ט ס"ק כ"ו, וכתב בפעמוני זהב שכן הוא דעת מר"ן מסעיף ד' דטענינן להו החזרתי
במיגו דנאנסו ודלא כהכנה"ג ע"ש.

ד. והיינו שטוענים בודאי ובכירור שלא לזה, שאז אפי' ביורשים אמרינן כל האומר לא
לוייתי כאילו אמר לא פרעתי, אבל אם לא טענו כן בודאי ובכירור, נתבאר בסי' ע"ב
סעיף כ"ט דהיורשים והאפוטרופוסים יכולים לטעון מה שירצו ולחזור מטענה לטענה
סמ"ע ס"ק ה'.

ה. כתב ה"ה דכתב ידו הרי היא כמלוה ע"פ כפי סברת הגאונים. ועיין בסי' ס"ט סעיף
ה'.

הלוה בחיי המלוה.

ואם הלוואה זו אינה על אחת מהדרכים שנגבות, אפי' יורשי הלוה אין טוענים כלל, אינם גובים מהם שאנו טוענים להם^ז שמא אביהם פרעו. הוציאו הוצאות לרפואות בחוליו, אם ידוע כמה הוציאו ושלא נפרעו בחייו נפרעים מן היתומים^ח, ואשתו אינה נאמנת לומר שלא נפרע.

עין משפט ב.ג. הרמב"ם הל' ביכורים פ"א הכ"א

שְׁתֵּי נָשִׁיו שְׁלֹא בְּכָרוֹ^ט וַיִּלְדּוּ שְׁנֵי זָכָרִים נוֹתֵן עֲשָׂרָה סְלָעִים לְכֹהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אִם לְכֹהֵן אֶחָד נָתַן יַחְזִיר לוֹ חֲמֵשָׁה סְלָעִים. וְאִם לְשְׁנֵי כֹהֲנִים נָתַן אֵינּוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא מֵהֶן שְׁהָרִי לֹא צֵיץ פְּדִיוֹן זֶה עַל בֶּן זֶה. וְכָל אֶחָד מֵהֶן יָכוֹל לֹמַר הִחְזִיר מִחֲבָרִי:

ו. פירוש דבכה"ג אין אדם מוריש ממון שאינו יכול לגבותו אלא בשבועה, אבל כשיש אחד מהדרכים שלא היה צריך אביהם להשבע, הרי זה מורישו לבניו וגובין אף הם בלא שבועה. סמ"ע ס"ק ז'.

ז. טור בשם הרמ"ה וכתב הטור דהכי מסתברא, וכתב הב"י דדין זה כמדומה בעיני שזה גמ' בכתובות פ"ח ע"א ושמעין משם דיתומים מיתומים אנו טוענים להו. ואע"ג דהתובעים ג"כ יורשים הם ואיכא מ"ד דאין טוענים ליורשי הלוה לחוב ליורשי המלוה אין קימ"ל כן, אלא כמאן דס"ל דטוענין ליורשי הלוה הגם שזה חב ליורשי המלוה כדי להחזיק הממון במקומו. סמ"ע ס"ק ח'. ועיין בפעמוני זהב שהביא ממהריט"ץ דאסור לטעון שקר בשביל היתומים וכן הוא בב"י בסי' ר"צ והגם שהרמ"א בסי' ק"ו סעיף ה' ובסמ"ע שם ס"ק ט"ז משמע אחרת כבר כתב בפ"ת שם ס"ק ד' דאין רשות ביד האפוטרופוס לטעון שקר גם לדברי הסמ"ע שם. אלא הכוונה שיכול לטעון גם דבר שאינו שכיח בלבד, ע"ש.

ח. אע"פ שלא ציוה לפרועם והם קרובים שלו. סמ"ע ס"ק ט'. ואשתו אינה נאמנת אלא א"כ היתה יכולה ליתן לבע"ח, כמ"ש בסנהדרין ל"א ע"א כך הוסיף הגאון באות ז'.

ט. כסף משנה: שתי נשיו שלא בכרו וכו' עד ואחריה זכר. משנה שם (דף מ"ח):

הרמב"ם הל' ביכורים פי"א הכ"ד

שְׁתֵּי נָשִׁיו אַחַת בְּכָרָה וְאַחַת לֹא בְּכָרָה וַיִּלְדוּ שְׁנֵי זָכָרִים
וְנִתְעַרְבוּ. נוֹתֵן חֲמִשָּׁה סְלָעִים לְכֹהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶם בְּתוֹךְ
שְׁלֹשִׁים יוֹם הָאָב פָּטוּר. מֵת הָאָב יִנָּתֵן מִן הַנְּכָסִים
חֲמִשָּׁה סְלָעִים:

שו"ע יו"ד סימן ששה סעיף כז כח

כז. כח. לד. שתי נשיו שלא בכרו וילדו שני זכרים, נותן עשרה סלעים לכהן,
מת אחד מהם בתוך ל' יום אם כבר נתן הכסף לכהן אחד יחזיר לו ה'
סלעים, ואם לשני כהנים נתן לכל אחד ה' סלעים אינו יכול להוציא
מהם שהרי לא דיקדק לפרש בעת הנתינה שפדיון זה יהיה על בן זה,
ובכל מקום שיש ספק אם הזכר נולד ראשון או הנקבה אין לכהן כלום.

הרמב"ם הל' ביכורים פי"א הכ"ו עין משפט ד

שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁל שְׁנֵי אֲנָשִׁים - שְׁלֹא בְּכָרוּ וַיִּלְדוּ שְׁנֵי זָכָרִים
וְנִתְעַרְבוּ זֶה נוֹתֵן חֲמִשָּׁה סְלָעִים וְזֶה נוֹתֵן חֲמִשָּׁה סְלָעִים.
נָתְנוּ וְאַחַר כֵּן מֵת אֶחָד מִן הַבָּנִים בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם.
אִם לְשֵׁנֵי כֹהֲנִים נָתְנוּ אֵינָן יְכוּלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָן. וְאִם
לְכֹהֵן אֶחָד נָתְנוּ כּוֹתֵב אֶחָד מֵהֶן לְחֵבְרוֹ הַרְשָׁאָה וַיִּלָּךְ זֶה
בְּהַרְשָׁאָה וַיִּחְזֹר מִן הַכֹּהֵן חֲמִשָּׁה סְלָעִים:

שו"ע יו"ד סימן ששה סעיף כט

כט. לה. שתי נשים של שני אנשים שילדו שני זכרים בכורים ונתערבו, זה

- י. דבכור אחד לא התחייב כלל כי מת בתוך ל' יום, ממשנה בכורות מ"ח ע"א.
- כ. כסף משנה: שתי נשים של ב' אנשים וכו' עד לפדות את עצמו. ג"ז משנה שם:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדר" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

נותן ה' סלעים וזה נותן ה' סלעים, נתנו ואח"כ מת אחד מהם בתוך ל' יום, אם לשני כהנים נתנו אינם יכולים להוציא מידן, אבל אם נתנו לכהן אחד הרי אחד כותב לחבירו הרשאה ל, וילך בהרשאה ויוציא מהכהן ה' סלעים.

כט. לו. ילדו זכר ונקבה ונתערבו ומת אחד מהם האבות פטורים, אבל הבן חייב לפדות עצמו כשיגדל שהרי ודאי הוא בכור.

ל. מגמ' שם אמר שמואל וכו'.